

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inerat na pol strani 400 D. na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupa 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 4. Ljubljana, 28. februarja 1923. Letnik XL.

Obseg: Ali so razori potrebni na njivah? — Prva teleta naj sesajo. — Orehove tropine. — Kraške senožeti in pašniki. — Pogoji uspešnega mlekarstva. — Pomen kmečkih gozdov. — Napake v reji merjascev. — O gnojilih, ki se prilagajajo travnikom. — Ocena knjig. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti. — Inserati.

Ali so razori potrebni na njivah?

Nikar ne misliti, da je vseeno, ali so njive obdelane na kraje ali pa ne. Če hočemo rodovitost naših njiv dvigniti, potem je po takih pokrajinah, kjer obdelujejo njive brez potrebe na ozke kraje, delati na to, da se odpravijo nepotrebni razori in da se na ta način poveča površje rodovitih tal. S številnimi razori odpade po naših njivah vsako leto veliko prostora in z njimi vred tudi veliko pridelka. V mnogih primerih nam ti razori prav nič ne rode, ker ostajajo prazni, v ostalih pa zraste po teh razorih le nekaj malega in bornega pridelka. Če niso razori res neobhodno potrebni, potem je bolje, da jih odstranimo, saj ne pomenijo nič drugega kakor izgubo rodovitnega prostora.

Veliko več bi lahko dobili s takih njiv, ako bi se teh razorov iznebili in ako bi obdelovali naše njive na gladko brez vseh krajev in razorov. Povsod, kjer so kmetovaleci vpeljali setev žita s strojem, povsod tam so že opustili obdelovanje na ozke kraje in so se poprijeli oranja na gladko ali »na ploho«. S tem so pridobili veliko novega, prej rodovitnega prostora, ki pomenja veliko vrednost in velik dobiček. Treba le pomisliti, koliko znaša ta prostor, če vzamemo vso občino ali pa ves okraj skupaj.

Tudi po naših krajih se je treba otresti stare navade, če hočemo v poljedelstvu kaj več doseči. Naj se že enkrat opusti oranje na ozke kraje, če ni res iz tehtnih vzrokov neobhodno potrebno. Praz-

nih in napol izrabljenih prostorov ne smemo trpeti po rodovitnih njivah in po ugodnih legah. Le tam, kjer so razori zaradi odvajanja moče neobhodno potrebni, le tam jih obdržimo. Drugod pa ne. Z odpravo razorov bomo mnogo pridobili. Zboljšali bomo obdelovanje, zboljšali pa tudi pridelke, kajti na ravno obdelanih njivah je vsa zemlja bolj pravilno in temeljito obdelana in je zaradi tega tudi vsa rast bolj enakovredna in bolj uspešna. Taka zemlja je po vsem prostoru enako dobro obdelana in čez in čez enakovredno pognojena.

Poskusimo in prepričajmo se sami, da je res tako, in da se dajo na tako obdelanih njivah bogatejši pridelki doseči, kakor na ozkih krajih. Sicer pa lahko verjamemo tudi dobrim zgledom, ki nam jih dajejo v tem pogledu napredne dežele.

Prva teleta naj sesajo.

Če hočemo zboljšati mlečnost naših krav, potem je treba, da odbiramo telice od najboljših naših molznic. To pa še ni zadosti. Treba tudi, da vplivamo na razvoj mlečnosti pozneje z dobrim krmljenjem in z dobro molžo. Na krmi je največ ležeče, da nam krave dobro molzejo, in če se ozremo malo naokrog, vidimo tudi v resnici, da se nahajajo dobre molzne pasme le po tistih deželah, ki so bogate na krmi in kjer se živalim dobro godi. Treba je pa tudi dobre molže. Z molžo močno vplivamo na ves razvoj vimena in na njegovo delavnost. Čim boljša je molža, tem ugodnejše vpli-

vamo na živalno delovanje mlečnih žlez, ki se nahajajo v vimenu.

Pri privesnicah imamo najlepšo priliko, vplivati na oba načina, da se mlečnost dvigne. Tem živalim lahko že pred porodom pomagamo, da se začne vime boljše razvijati, in sicer s pokladanjem močne krme v času, ko se obrne dotok krvi v vime in začne vime naraščati. Posebno pa lahko pomagamo pozneje po porodu, da dajemo takim živalim dosti močne krme. V tem času je treba z dobro krmno in močnimi krmili vplivati, da se delavnost vimena pospešuje in vsa mlečnost dvigne.

Po drugi strani je pa važno, da tele dlje ko mogoče sesa, kajti z nobeno molžo se na razvoj vimena tako ugodno ne vpliva, kakor s sesanjem teleta. Naj se puste zaradi tega prva teleta sploh pri vimenu, če nam je res na tem, da se mlečnost dvigne. Močno krmljenje in pozno odstavljanje telet bo največ pripomoglo, da se bo mlečnost naših krav izboljšala.

Res je, da je veliko ležerice na naravni osnovi posameznih živali, da postanejo dobre molznice, ali res je tudi, da pri privesnicah (in mlajših kravah sploh) lahko močno vplivamo na boljšo mlečnost, in sicer s primernim predporodnim krmljenjem, dolgotrajnim sesanjem in močnim krmljenjem pozneje po porodu. Zelezo je treba takrat kovati, ko je vroče!

Teleta privesnic naj se torej ne oddajajo s štirimi tedni v mesnico, kakor je to po naših krajih sploh običajno, ampak naj se privežejo, naj se bolj pozno odstavijo in naj medtem pomagajo tudi sama s svojim sesanjem, da se materno vime kolikor mogoče razvije.

Orehove tropine.

Letos ni samo splošno pomanjkanje krme, ampak še ta, kolikor se jo je pridelalo, je slaba in manj redilna. Vsled tega se mora živini pri krmljenju s slamo, slabim senom, z vejevniki in podobnim dodajati tečnih krmil, če se hoče, da živina ne bo shujšala, ampak še pridobivala na mesu, oziroma dala dovolj mleka. Med tečna krmila se štejejo v prvi vrsti ona, ki imajo v sebi zadostno množino beljakovin, ki navadno primanjkujejo v slabi krmi: torej predvsem razne oljate tropine, kakor lanene, sezamove, gorščične, bučne, solnčnične, orehove in druge. Te imajo v sebi tudi zadostno množino tolsče, ki je ena izmed glavnih živalskih hranil.

Sena ni mogoče popolnoma nadomestiti s tečnimi krmili, pač pa služijo ta kakor zabela. In če se s tem namenom rabijo, je mogoče z njih pomočjo pokrmiti ne samo slabo seno, ampak tudi druga manjvredna krmila, kakor slamo, vejevnike, listje raznih okopavin itd. Iz teh vzrokov se mora vsak umen živinorejec pri letošnjem pomanjkanju krme in k temu še pri slabih krmilih v čim večji meri posluževati tečnih krmil, da bo imel spomladi lepo rejeno živino v hlevu.

Izmed oljnatih tropin so brezdvomno med najboljšimi orehove tropine, ki so se že pred vojno med našimi živinorejci zelo razširile in priljubile. Orehove tropine se pridobivajo pri napravi olja iz zemeljskega oreha. Zemeljski orehi se izluščijo in iz njih po toplem ali mrzlem načinu

izstisne olje. Ostanke so tropine, ki vsebujejo še precej hranilnih snovi. Če se primerja hranilno vrednost orehovih tropin z ono dobrih pšeničnih otrobov, se dobi sledeče razmerje:

Vsebina prebavnih hranil v %:

	beljakovine,	tolšča,	skrob,	skrobna vrednota
Otrobi	11	3	37	43
Orehove tropine	47	6	31	77.5

Iz tega se razvidi, da so glede tečnosti orehove tropine dvakrat toliko vredne, kakor dobri pšenični otrobi, ker vsebujejo več kakor štirikrat toliko beljakovin in dvakrat toliko tolsče. Nekaj večja množina skroba v otrobih ne more nadomestiti velik primanjkljaj beljakovin, ki jih te izkazujejo. Vsled tega je tudi cena Din 4.50 za kg, po kateri jih Kmetijska družba oddaja, primeroma nizka, če se pomisli, da stanejo otrobi dandaneš najmanj Din 2.50 za kg.

Orehove tropine imajo prijeten duh in sladek okus. Posebna prednost orehovih tropin je ta, da so lahko prebavljive, torej se v njih nahajajoče hranilne snovi, kakor beljakovine in tolsča, skoro popolnoma (80—90%) izkoristijo. Živina se tej krmi hitro privadi in jo s slastjo uživa. Začetkom se jih mora seveda pokladati le v malih množinah, n. pr. $\frac{1}{4}$ kg na dan in glavo. Stopnjevanje se pa doseže pri odrasli goveji živini do 2 kg, pri mladi živini do 1 kg. Konji dobijo po $1\frac{1}{2}$ kg, ovce in prašiči $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg na dan in glavo.

Po orehovih tropinah se pri kravah dvigne posebno mlečnost. Za opitanje goveje živine, posebno pa prasičev, so izvrstne. Pri preizkusih pitanja prasičev, ki jih je v letih 1905—1910 v pitališčih v Škofji Loki uvedel mlekarški vodja Rudolf Linke, se je izkazalo, da so orehove tropine najcenejša krma za opitanje prasičev, ker imajo največ beljakovin in tolsče.

Nujno se priporoča živinorejcem, naj svojo živino krmijo z orehovimi tropinami, ker jo bodo s tako krmo najlažje v dobrem stanu ohranili do spomladi. Pa tudi prasiče bodo s temi tropinami najprej in najceneje opitali. Orehove tropine ima Kmetijska družba v zalogi in jih oddaja po Din 4.50 za kilogram z vrečami vred. Vreče so po 75 kilogramov.

Kraške senožeti in pašniki.

Na Krasu je veliko prostora, ki ne donša kmetovalcu nobenih pravih koristi. V mislih imam hribe, ki so porastli z grmovjem in trnjem, med katerim se živina v poletnem času le bolj izprehaja kakor pase.

Spričo današnji visoki ceni zemljišč je skrbeti, da ne ostane noben prostor v pušči, temveč da nam prinaša primerne dohodke, s katerimi nam bo mogoče povzdigniti naše gmotno stanje.

Da povzdignemo živinorejo, moramo skrbeti, da se taki zanemarjeni prostori predelajo v dobre senožeti in pašnike. Kjer je zgornja plast zemlje toliko globoka, da zamorejo trave uspešno rasti, naj se grmičevje in trnje izkoplje in odstrani. Posamezne, iz zemlje moleče skale, naj se iztrebijo. Kamenje naj se spravlja v jame, dela z njim ograje okrog zemljišč, ali pa porabi za posipanje cest.

Navedena izboljšavanja naj se vrše v jesenskem in ob ugodnem zimskem času, ali pa spomladi. Zaradi pomanjkanja delavcev se lahko to delo po potrebi razdeli na večje število let.

Prostor, katerega smo na ta način očistili, je pognojiti z umetnimi gnojili in obsejati s travnim semenom. Pri tem delu bodo lahko pomagali ekonomski nasveti in navodili, zaradi tega naj se kmetovalci obračajo do njih s potrebnim zaupanjem.

Pripomnim, da nese našemu Kraševcu največ živinoreja. Za izboljšanje živinoreje je pa predvsem skrbeti, da se pridela večja množina krme. To dosežemo pa le z izboljšanjem obstojčih senožeti. Žalosten je pogled na te kraške hribe, na katerih bi se lahko pridelalo na stotine več metrskih centov krme, ki pa ležijo danes zanemarjeni in zapuščeni ter nudijo zavetišča razni divjačini.

Pozivljam kmetovalce, katerih hribi so obrastli z grmovjem in trnjem, da začno že enkrat tudi taka zemljišča izboljševati.

Kameniti hribi, katerim nedostajajo potrebne zemlje za uspevanje trav, naj se pa pogozdijo.

A. Matjašič.

Pogoji uspešnega mlekarstva.

Med najvažnejše dohodke našega narodnega gospodarstva spadajo dohodki, ki jih imamo od mlekarstva. Ta gospodarska panoga igra čim dalje važnejšo vlogo v naši deželi in je zaradi tega naša dolžnost, da ji posvečamo vso našo pozornost in skrb. Mlekarstvo mora napredovati! Brezdvoma bi se dali dohodki mlekarstva še izdatno povečati, ako bi po eni strani pospeševali proizvodnjo mleka s pomočjo boljše reje molznih krav, po drugi strani pa, da bi se vsa oddaja in uporaba mleka bolj smotrno uredila s pomočjo pripravnih organizacij. V tem pogledu nas čaka v bližnji bodočnosti še mnogo hvaležnega dela, in sicer v eni in drugi domači pokrajini.

Seveda imamo tudi kraje, kjer manjka še danes potrebnih pogojev za uspešen razvoj mlekarstva. Med glavne pogoje za uspešen napredek mlekarstva spadata sledeča dva:

1. ugodna prilika za oddajo mleka oziroma mlečnih izdelkov, in
2. ugodne razmere za uspešno rejo molznih krav.

Prvi pogoj je podan povsod blizu mest in večjih krajev, kakortudi sploh v krajih, ki ležijo v območju ugodnih prometnih zvez, zlasti železnic. Treba le, da se take prilike prav izkoriščajo s pomočjo pripravne organizacije ali zasebne trgovine. Porabe danes ne manjka. Na mleku in mlečnih izdelkih je še zmeraj veliko pomanjkanje. Resnica pa je, da imamo kraje, ki leže tako v stran, da je vsako pošiljanje mleka na daleč izključeno.

Sam in tja manjka pa tudi drugega pogoja, namreč ugodnih krajevnih in gospodarskih razmer za boljše rejo molznih krav. Molzna krava potrebuje poleg točne strelžbe enakomerno dobrega in močnega krmljenja in zadostne ter zdrave pitne vode. Ali smo pa res povsod preskrbljeni s temi darovi naše zemlje? Kdor pozna nekoliko bližje razmere, ki vladajo po raznih krajih naše dežele, mi bo rad priznal, da

manjka še marsikaj teh pogojev in da je prav temu dejstvu pripisati, ako vsa kravjereja tako počasi in tako težko napreduje.

Pogoji za uspešno mlekarstvo niso torej po deželi povsod enako ugodni in jih je treba marsikje še ustvarjati. Povsod pa moramo delati na to, da se ti pogoji izboljšajo, kajti reja krav v zvezi z mlekarstvom je najbolj važna ne le za napredek naše živinoreje, ampak tudi za povzdigo naših dohodkov iz živinoreje sploh.

Pomen kmečkih gozdov.

(Nadaljevanje in konec.)

Kmetije brez gozda pri nas nimajo velike vrednosti. Kadar je kaka kmetija na prodaj, pač vsakdo vpraša, koliko ima gozda in kako je isti ohranjen. Kako ponosen je kmet, ako ima lep, dobro negovan gozd, poln lesa! Ne bo ga prodal za slepo ceno. Marsikdo ima rajše dolg na posestvu, kakor da bi svoje gozde prodajal. Lažje bo oddati sinu kmetijo z lepim gozdom, kakor brez tega. Sin bo morda moral v kritje izplačila svojim bratom in sestram poseči po prihrankih, ki mu jih je oče izročil v gozdu, toda skrbel bo, da se gozd zopet obrase na naraven ali na umeten način. Ko se bo z veseljem spominjal, kakšno uslugo mu je gozd napravil pri prevzemu posestva, bo, četudi sam morda ne pride več do novega užitka, pripravil vsaj svojemu potomcu to, kar je njemu oče izročil. S takim, previdnim ravnanjem bo obstanek gozdov zagotovljen. Žal ponekod prevladuje lakomniščenost in tam je obstanek gozda in z njim tudi kmeta ogrožen!

Kje preti nevarnost za gozde?

Cene lesa so visoke; videli smo, da skoro stalno naraščajo. Kdo bi se čudil, da se da marsikateri kmet omamiti po vabljenih cenah in les ali celo ves svoj gozd proda, posebno oni, ki ali ni dovolj previden ali pa dovolj trden gospodar. »Razmere se bodo izboljšale«, tako si je mislil kmet, »potem pa ne bom več potreboval dosedanjih užitkov od gozda«. Razmere pa se niso mnogo izboljšale in poleg prejšnjih izdatkov prihajajo dan na dan novi. Treba je morda celo še drva in les za orodje kupovati. Večkrat kmet za prodani les izkupljenega denarja niti ni v prid porabil. Dokler je bilo kaj tega denarja, je šlo dobro; denar se je trosil tudi za stvari, ki jih ni bilo treba. Kdo ne pozna primerov, ko je bil z gozdom kar hitro zapravljen tudi izkupiček za les? Kadar pride tako posestvo na prodaj, izgubilo je veliko svoje prvotne vrednosti, posebno tedaj, ako so v gozdu nastale goljave, ki jih je treba pogozditi.

Vedno in vedno smo imeli primere, ko je ta ali oni kmet obžaloval, da je prodal velike množine lesa ali celo ves svoj gozd. Ko bi bil še počakal, bi bil prodal za mnogo višjo ceno. Marsikoga je pritiral nepremišljen korak do obupa, peče ga vest, ki zamanj išče utehe, žal premnogokrat v alkoholu!

Kdor ima mnogo dozorelega lesa v gozdu, naj ne prodaja vsega naenkrat, temveč naj ukorišča njegje porazdeli na več let. Na ta način bo lažje utrpel kak nepreviden korak, ki ga morda na-

pravi. Obvaroval se bo popolnega opustošenja ali izčrpanja gozda, v katerem mora z ozirom na potrebno vztrajno gospodarjenje in obstoj družine ostati gotov del lesa za vsaktero, četudi morda ne predvideno potreščino na razpolago.

Najprimernejši način oskrbovanja in ukoriščanja.

Kakor nam donašajo vrt, njiva, travnik primerne dohodke le tedaj, ako jih pravilno in dobro oskrbujemo in obdelujemo, tako nam prinašajo tudi gozdi le takrat primerne donosa, ako pravilno ravnamo z njimi. V davno preteklih časih, ko gozdni pridelki niso imeli posebne vrednosti, se morda kmetu ni izplačalo, da si pridobi potrebnih naukov o gozdnem gospodarstvu, dandanes pa, ko je cena lesu tako visoka, ko se more gozd glede donosa meriti tudi z drugimi kulturnimi vrstami zemlje, naj bi si vsak kmečki gozdni posestnik prizadjal, da si pridobi vsaj nekaj temeljnih pojmov o gozdarstvu.

Kdo ni z veseljem hodil po Pohorju in ni občudoval lepih gozdov Pohorcev-kmetov! Tam je pač blagostanje doma, kar se imajo posestniki v prvi vrsti zahvaliti gozdu, ki ga tudi ljubijo, negujejo in čislajo.

Kako naj naš kmet svoj gozd ukorišča? Kateri način obratovanja je zanj najbolj prikladen?

V kmečkem gozdu manjšega obsega je mogoče **vztrajno** gospodariti le tedaj, ako drevje izsekavamo **prebiraje**, torej ne vse naenkrat in tudi ne v oddelkih z večjo, čisto golosečnjo, temveč tako, da se ali vsako leto ali pa v gotovih razdobjih po vsem gozdu posekajo le ona debla, ki se zdijo gospodarju primerna, da jih vzame iz gozda, ne da bi s to sečnjo preveč zmanjšal **normalne zaloge lesa**.

V pravilno oskrbovanem, oziroma ukoriščevanem prebiralnem gozdu nam rasto po vsej gozdni ploskvi razmerno razdeljena drevesa **raznolične** starosti, od mladega narastka, steblovja ali drogova, do stavbinskega lesa in močnih, za hlode sposobnih debel. Četudi sekamo v krajših presledkih po malem, nam ostaja gozd v glavnem takorekoč stalno ohranjen. S tem, da izsekavamo posamezna debla, ostanejo gozdna tla vedno primerno obsenčevana ter niso izpostavljena izpiranju po nalivih. Nimamo skoro nobenih stroškov za pogozdovanje, ker ne povzročamo s prebiralnim sekanjem znatnih goljav. Izognemo se očitkom, da smo zakrivili poslabšanje ali osušenje tal ali škodovali javnemu blagostanju.

Prebiralno oskrbovan gozd nam nudi lepo priložnost, vzgojiti primerno **mešan** gozd (na pr. smreko, pomešano z jelko in bukevjo). Gotove lesne vrste, kot na pr. jelko je sploh najlažje rediti v prebiralnem gozdu, ker jelka zahteva v mladosti mnogo sence in zaščite. Omeniti je nadalje, da nam daje listnat gozd le v prebiralni oskrbi stalno množino listnatega nastilja.

V prebiralno ukoriščanem gozdu se nam ni mnogo bati poškodb po vetru in snegu, v mešanem tudi ne razširjenja škodljivih žužkov. Pa tudi sosednemu gozdu ne moremo s takim ukoriščevanjem prizadejati nobene škode po vetru.

Preglavico nam včasih dela le sekanje, ker pri podiranju in spravilu lesa težko obvarujemo mlad narastek poškodovanja.

Primerjajmo še, kako bi učinkovala obsežna **golosečnja** v kmečkih gozdih. Kmet, ki ima malo gozdno zemljišče in je je posekal na golo, nima pričakovati niti sam, niti za svojega naslednika skoro nobenega glavnega užitka več. Na golo naj se seka torej le tam, kjer je ves les enakomerno star in pa na posestvih, kjer imajo več gozdov, v katerih se posamezni deli dozorelega lesa lahko na čisto posekajo. Vendar tudi pri teh ne bo prav lahko vzdržati načela vztrajnega gospodarstva.

Sekanje na golo zahteva precejšnjih žrtev za zopetno pogozditev, ki jih občuti posebno dotični kmet, ki nima domačih, lastnih delovnih moči in si mora najeti tujih, dragih in morda nezanesljivih delavcev.

Ako seka več kmetov — sosedov — obenem na golo, se pokažejo velike goljave, ki lahko v slabih krajih 10 in več let neugodno vplivajo na uvodom opisano vodno razmerje in pospešujejo razdiralno delovanje hudournikov, usihanje studencev, itd.

Kdor poseka ves gozd do golega, lahko spravi sosedov igličasti gozd v nevarnost, da ga jame podirati vihar, ker ga je namah izpostavil škodljivemu vplivu vetra.

Seveda pa imamo tudi primere, ko se z gozdno-gospodarskih ozirov ne moremo izogniti popolnemu poseku svojega gozdnega deleža; na pr. ako je gozd dorastel in je v njem vse drevje enakomerne starosti; ako nam je sneg ali veter velik del gozdne vzrasti podrl ali polomil, ali se lubadar naselil v veliki množini, itd.

Negovanje nasadb, naravnega podrastka in odraščajočih, mladih gozdov.

Ako imamo goljave v gozdu, ne kaže odlašati s pogozdovanjem. Čim dlje odlašamo, tem težja in dražja bo pogozditev. V strminah nam na golih prostorih padavine izpirajo rodovitno zemljo, drugod pa se nam naseljuje neprijetna ostroga in drugi plevel. Treba si je priskrbeti čimprej prikladnih gozdnih sadik. Najprej poizkusimo, dobiti jih iz državnih in okrajnih gozdnih drevesnic, kjer so nam — dokler zaloga ni pošla — na razpolago po zmernih cenah.

Ko nam je nasadba uspela, pa še nisimo storili vsega. Kmalu prične važna naloga negovanja mladega gozda, ako hočemo da bo kaj prida iz njega in da nam čimprej donaša dohodkov.

Kakor v nasadbah, tako bomo tudi v naravno nastalem naraščaju kmalu opazili vseporno plevela, grmičja in drevja, ki se je samoodsebe naselilo v našem gozdiču, na pr. ostroga, kozja vrba, trepetlika, breza in drugo. Ta gozdni plevel zavira naš nasad in ga moramo kmalu, če treba tudi ponovno, izsekati in iztrebiti.

Nasadba, oziroma naravni naraščaj nam po preteku par let odrašča, obrše se prično stikati. V pregosti rašči počno smrečice zastajati. Ako moremo, posežemo vmes in izsekamo zaostala drevesca ter pripomoremo s tem drugim, krepkejšim do hitrejšega razvoja. Dobljeni material nam služi deloma za steljo, deloma za kurivo.

Ko nam mladi les dorašča, pokaže se tu in tam potreba, da ga v pregosti rašči pretrebimo in preberemo. Izsekali bomo predvsem zaostajajoča stebelca iz pregoste rašče, dalje tudi vsa poškodovana drevesa. S tem smo dali ostalim več prostora,

svetlobe in hrane, da se morejo čim čvrsteje razvijati. Izsekana debelea nam morejo služiti kot fiziološke, hmelovke, remeljni za ograje, i. dr.

Na ta način si polagoma vzgojimo lep gozd, s katerim bomo imeli pozneje veselje.

Čiščenje pa ni le v gozdu, nastalem iz nasadbe po popolnem poseku, temveč tudi v prebiralnem gozdu včasih potrebno. Ne gre, da sekamo v tem gozdu le najdebelejša ali tudi mlajša in najlepša drevesa, temveč moramo kot dobri gospodarji paziti na to, da vsekakor tudi odstranimo vsa zastrta in vsa poškodovana drevesa. Nato smemo sekati od leta do leta ali pa v gotovem razdobju vsa najdebelejša drevesa; manj debela, v najboljšem prirastku nahajajoča se debela pa puščamo, da nam dozorevajo in se odebelijo.

Tako bomo gospodarili v zadovoljstvo svoje, svojcev in zanamcev.

Napake v reji merjascev.

Ni še tako dolgo, da me je pot pripeljala v B. na Štajerskem, kjer sem poizvedoval med drugim tudi o razmerah ondotne prasičereje in se zanimal za rejo potrebnih merjascev. Pri tej priliki sem si ogledal tudi svinjak posestnice N. N., ki je imela merjasca.

Najprej sem si ogledal merjasca, ki je bil še mlad in doma izrejen. Ta žival mi ni ugajala ne po svoji vnanjosti, še manj po svojem pokolenju. Manjkalo mu je tistega krepkega razvoja in tistih oblik, ki so potrebne takim živalim. Bil je nasprotno kratkega života, šibkega zadnjega konca in slabih nog. Tudi v sprednjem delu in v glavi ni kazal tistih lastnosti, s katerimi se ima odlikovati dober merjasec.

Odgovarjal pa tudi ni po svojem rodu ali pokolenju, kajti merjasec je bil iz prvega gnezda nedorasle svinje, ki je imela vsega skupaj samo 4 praseta. Ogledal sem si svinjo in tudi njen zarod ter videl, da je bila svinja vsled prezgodnjega pripuščenja slabo razvita. Gospodinja je pridržala iz tega gnezda tudi obe svinjici za plemo, ki jih je pozneje vodila k domačemu merjasecu iz ravno istega gnezda.

Taki primeri se dogajajo pa tudi drugod po naši deželi!

Na ta način seveda ne pridemo z našo rejo naprej in naj bi bila vsa ostala strežba še tako skrbna in dobra. Predvsem je tak merjasec samnasebi za plemo nesposoben in neporaben, ne po svoji telesnosti niti po svoji krvi. Od takih nerodovitnih mladih svinj ne smemo odrejati merjascev, kajti s takimi merjaseci je nemogoče vplivati na rodovitost in na izboljšanje zaroda. Narobe. S takimi merjaseci mora reja propadati.

Druga velika in nedopustna napaka je pa to, da se uporablja tak merjasec za oplojevanje sestrskih živali, ki so v naitesnejšem krvnem sorodstvu med seboj. To so napake, ki kvarijo vso rejo! Taka reja in taka raba merjascev mora prenehati! Tudi pri nas moramo priti tako daleč, da se bomo začeli zavedati takih napak in da bomo jemali merjasec le iz dobrih gnezd, le od svinj, ki so dobro razvite in rodovite. Tudi se moramo ogibati krvne sorod-

nosti pri teh živalih na vse načine. Drugače nam mora opešati vsa kri, kar se začne v kratkem razdobju v slabirodovitosti svinj in v piškavem zarodu.

O gnojilih, ki se prilegajo travnikom.

(Nadaljevanje.)

2. **Kostna moka** je prihajala svoje čase na trg kot surova in preparjena kostna moka. Danes pa delajo večinoma le še razklejeno kostno moko. Dobiva se v tvornicah za klej iz živalskih kosti, ki jih razmastijo in razklejijo ter končno zmeljejo v droben prah. Velik del razklejene kostne moke gre še danes v kemične tvornice, kjer jo pretvorijo v kostni superfosfat, dasi je tudi kot taka naravnost izborno umetno gnojilo.

V razklejeni kostni moki je približno 30% fosforove kisline. Ta fosforova kislina ni topljiva v vodi, pač pa se raztaplja v 2%-ni citronovi kislini, ki je nekako merilo za presojo gnojilne vrednosti v vodi neraztopnih fosforovokislih umetnih gnojil. Njen gnojilni učinek je na travnikih prav uspešen in se dalje časa občuti. Še uspešneje in veliko hitreje deluje razklejena kostna moka na njivah, kjer ji je dana možnost, da se temeljito pomeša z zemljo.

3. **Tomasova žindra** je pri nas še vedno najbolj znano fosforovokislo umetno gnojilo in so gospodarji, ki mislijo, da bi jim nehala trava rasti, če bi se je ne posluževali pri gnojenju svojih travnikov. Dobiva se Tomasova žindra v železnih fužinah pri razfosforenjenju surovega železa po takozvanem Tomasovem (Thomas) bazičnem načinu in odtod tudi njeno ime.

Tudi fosforova kislina v Tomasovi žindri ni raztopna v vodi, pač pa se raztaplja Tomasova žindra v 2%-ni citronovi kislini, in sicer enako, kakor razklejena kostna moka. Sploh sta se razklejena kostna moka in Tomasova žindra izkazali pri gnojilnih poizkusih kot enakovredni gnojili.

Tomasova žindra je prav dobro fosfatno gnojilo, dokler ji ni cena z ozirom na odstotnost fosforove kisline višja od razklejene kostne moke. Rabiti bi jo bilo zlasti za pognojitev peščenin in barskih tal. Uporabna pa je Tomasova žindra tudi na vsakovrstnih drugih tleh in še zlasti kot založno fosfatno umetno gnojilo.

4. **Dvojnati kalcijev fosfat**, ki se imenuje tudi precipitat, služi redkokdaj za umetno gnojilo, ker je za ta namen predrag; pač pa se ga poslužujejo v kmetijstvu za poklajno apno.

5. **Superfosfati** so najodličnejša fosfatna umetna gnojila, ki jih prav dobro poznajo že tudi naši kmetovalci. Po izvoru surovin razločujemo kostne in rudninske superfosfate; prvi se dobivajo iz kostne moke in kostnega oglja, drugi pa iz zmlatih rudninskih fosfatov. Kostna moka in prav tako tudi zmlati rudninski fosfati se razkroje v kemijskih tvornicah z žveplovo kislino. Tako nastane iz v vodi neraztopljivega trojnega kalcijevega fosfata v vodi raztopni enojni kalcijev fosfat poleg sadre (gips), ki tvorita skupaj superfosfat.

Fosforova kislina superfosfatov je raztopna v vodi, kar je neprecenljivega pomena za kmetij-

stvo. Zaradi svoje raztopljalivosti se namreč fosforova kislina superfosfatov popolnoma enakomerno porazdeli v kulturni zemeljski plasti in, ko se potem preobrazi v tleh v neraztopno obliko, je dostopna že vsem koreninam rastlin. S tem je dana prilika rastlinam, da si osvoje mnogo fosforove kisline ter se hitro in krepko razvijejo. Enak uspeh bi mogli doseči z netopljivimi umetnimi fosfatnimi gnojili, kakršna sta n. pr. kostna moka in Tomaso-va žlindra, edino tedaj, če bi z njimi gnojili na založbo. Tako bi se zemlja sčasoma pomešala enakomerno z neraztopnim fosfatnim gnojilom in bi le-to potem enako učinkovalo kakor superfosfat.

Superfosfati so prikladna umetna gnojila za vsepovsod, kjer se zahteva od fosforove kisline hitrega gnojilnega učinka. Še prav posebno pa se prilagajo superfosfati pognojilni travnikov, ker ni mogoče travniškega sveta tako temeljito obdelati, da bi se netopljiva fosfatna gnojila enakomerno pomešala z zemljo. Zato je gnojenje s superfosfati na travnikih izredno učinkovito. Rabiti se morejo superfosfati na raznovrstnih tleh dotlej, da niso prevlažna in preveč peščena. Ker delujejo hitro, se trosijo neposredno pred posetvijo. Travnikom se more gnojiti z njimi pa tudi pozimi na sneg, ker se na sneg dobro poznajo in jih je mogoče zaraditega enakomernejše raztrositi. (Dalje sledi.)

OCENA KNJIG.

Ant. Skovrlj, Ratarstvo (kmetijstvo) je naslov knjižici, ki jo je izdala delegacija proizvajateljev čiljskega solitra v Beogradu in je tiskana v latinici. Pisatelj nam poda kratek opis zemlje, kako nastane, kakšne vrste zemelj imamo, kako jo obdelujemo; dalje gnojenje s hlevskim in umetnim gnojem, popis najbolj razširjenih umetnih gnojil in kakšno delo ostaja kmetovalcu po setvi. — V današnjih časih se neprestano govori o tem, kako bi mogli zvišati naše kmetijske pridelke, da zboljšamo valutno stanje naše države. Zvišanje pridelkov dosežemo pa le s tem, če kmetovalce toliko poučimo o umnem obdelovanju zemlje in o smotrenem gnojenju rastlin, da bodo lahko z gotovostjo dosegli uspehe. Ta knjižica nudi kratka navodila, o katerih bi moral vsak kmetovalec biti dobro poučen, če hoče doseči uspehe pri svojem kmetijskem gospodarstvu. Dobi se jo pri Kmetijski družbi brezplačno.

Čitanka za kmetijske in druge nadaljevalne šole in za višje razrede osnovnih šol (za poljoprivredne in druge produžne šole in za višje razrede osn. šola) je izšla v tiskarni »Zastava« v Novem Sadu. Uredila sta jo Svetislav Radojčić, sekretar ministrstva prosvete in Zura Terzin, šolski nadzornik. Knjiga vsebuje na 127 straneh in v treh poglavjih različne kratke sestavke iz kmetijstva in domačega gospodarstva in sestavka iz domače zgodovine in narodopisja. Knjiga stane 12 dinarjev in se naročuje pri S. Radojčiću v Beogradu. Priporočamo jo za ljudske knjižnice. Tiskana je deloma v cirilici, deloma v latinici.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Razglas. Polletni tečaj na drž. podkovski šoli v Ljubljani, se prične 1. aprila 1923. Za vstop je vložiti na ravnateljstvo drž. podkovske šole s kolekom za 13 dinarjev kolekovano prošnjo do dne 15. marca 1923. ter

ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. učno izpričevalo, 5. npravstveno izpričevalo in 6. ubožni list. Vsako prilogo je kolekovati s kolekom za 1 dinar. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prosto stanovanje; skrbeti pa morajo sami za hrano in učne knjige. — Državna podkovska šola v Ljubljani, 26. februarja 1923.

Gospodinjski tečaji po deželi se vrše po novem letu v sledečih krajih: v Šenčurju pri Kranju (19 gojenk), v Kostanjevici na Dolenjskem (21 gojenk), v Šmartnem ob Dreti (24 gojenk, pri S. v. Duhu ob Ščavnici (26 gojenk), v Rogaški Slatini (14 gojenk) in v Beltincih v Prekmurju (11 gojenk).

Gospodinjski tečaji v Beltincih. S 1. februarjem se je pričel tukaj nov gospodinjski tečaj, ki šteje 16 deklet, razen dveh vse iz ljutomerskega okraja. To bo zadnji gospodinjski tečaj, ki ga vodijo šolske sestre iz Št. Petra pod Mariborom, ker se bo s koncem aprila opustila podružnica, ki so jo imele dosedaj v Beltincih. Kakor se vidi tudi iz naraščajočega števila udeleženk teh tečajev, so sestre z uspehom vodile te tečaje, ki so bili prvi te vrste v Prekmurju.

Kmetijska tečaja. Na kmetijski šoli na Grmu sta se vršila pred kratkim dva trodnevna tečaja za kmetovalce, in sicer sadjarski tečaj in tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme. Za oba tečaja je vladalo živahno zanimanje in je bil zlasti drug tečaj vkljub hudi zimi prav dobro obiskan. Posebno častno je bila na tečaju zastopana ljubljanska okolica in Gorenjska sploh, pa tudi Notranjska, medtem ko je bilo iz Dolenjske le malo udeležnikov, iz novomeškega in krškega glavarstva po eden, iz Belokrajine pa ni bilo nobenega. Kakor je zanimanje za kmetijski pouk od strani Gorenjcev vse hvale vreden, tako je žalostno, da se zanj Dolenjci tako malo brigajo, dasi imajo za obiskovanje strokovnih tečajev na grmski šoli najboljšo priliko. Kdor ne napreduje s časom, ta mora gospodarsko propasti! To naj bi si zapomnili vsi mlačneži. Sploh bi bilo pri nas potrebno več gospodarskega in izobraževalnega in manj političnega delovanja, več zadrug in gospodarskih društev in manj volilnih skrinjic. Udeleženci so bili s tečajem vsestransko zadovoljni in so izražali željo po drugih podobnih tečajih, zlasti so želeli živinorejski in živinozdravski tečaj. Po možnosti se bo tej želji ustreglo, če ne to, pa gotovo prihodnjo zimo.

Gospodarske vajence sprejme državna kmetijska šola na Grmu za dobo od 1. aprila do 31. oktobra t. l. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, predvsem oni, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. — Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Za to dobivajo prosto hrano in prosto stanovanje ter majhno nagrado v denarju. — Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1923. Pri sprejemu v šolo imajo vajenci prednost pred drugimi prosilci, in sicer, ako izpolnijo ostale pogoje, na prosta mesta. — Lastnoročno na celo polo pisane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim izpričevalom ter izpričevalom o npravnosti, je poslati do 10. marca 1923. ravnateljstvu drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Predavanja o vrtnarstvu. Sadjarsko in vrtnarsko društvo priredi tekom meseca marca več predavanj o vrtnarstvu, h katerim vabi vse prijatelje in ljubitelje vrtnarstva, zlasti tudi naše ženstvo, naše gospe in gogospodinje. Predavanje se vrše ob sobotih zvečer v dvorani »Mladike« (na Bleiweisovi cesti, oziroma v Šubičevi ulici) in začno vselej ob 8. uri zvečer. 1. Dne 3. marca predava viš. sadj. nadzornik M. Humek »O gojitvi in oskrbovanju sadnega drevja na mestnih vrtovih«. 2. Dne 10. marca predava kmetijski svetnik Rohrman: »Pogoji za uspešno vrtnarstvo«. 3. Dne 17. marca predava strok. nadzornik A. Škulj: »Najvažnejša zelenjad«. 4. Dne 24. marca predava prof. I. Verbič »O uspešni gojitvi lepotičnih sobnih rastlin«. — Pričakujemo, da se bodo interesenti odzvali v obilnem številu k tem predavanjem.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dobajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo »Kmetovalca«, se načelno odgovarja le v »Kmetovalcu«. Odgovarja se edinele na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začimnimi črkami, se vržejo v koš. V »Kmetovalcu« se pri vprašanih nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 19. Zakaj moji dobro rejeni kravi, ki ima še en mesec do poroda, včasih prihaja kri med scalnico? (F. T. v P.)

Odgovor: Da izloča krava s krvjo pomešano scalnico so možni vzroki: 1. krvavitev v ledvicah, 2. krvavitve v mehurju, 3. krvavitve v sečni cevi in žlezah, katerih prvotni vzrok je seveda zopet zelo različen (rane, uljesa, nove tvorbe in izrastki, sečni kamni in njih drobci itd.) Točna ugotovitev bi bila mogoča le na podlagi preiskave živali in scalnice. Vendar je domnevati, da je iskati vzrok krvavitve, ker se te pojavljajo po Vašem poročilu »včasih«, v manjših ranah, morda povzročeni po drobcih sečnih kamnov. V tem primeru bi kazalo poskusiti lečenje z jedilno sodo (Natrium bicarbonicum). Dajati je vsak drugi dan po 150–200 gramov v kuhovini lanenega semena. T.

Vprašanje 20. Ali more trinajstletno dekle, ki nima staršev, napraviti oporoko, ker ve, da mora zaradi jetike umreti in hoče, da od njene imovine oni sorodniki več dobe, ki dejansko zanjo vsestransko skrbijo, kakor drugi, ki se zanjo prav nič ne brigajo? (I. L. v P.)

Odgovor: Glede pravice z oporoko razpolagati s svojim premoženjem veljajo pri nas še vedno predpisi obč. drž. zak. bivše Avstrije. Tozadevno razlikuje zakon med maloletnimi, t. j. med tistimi, ki še niso dopolnili 14. leta (otroci), med mladoletnimi, ki še niso dopolnili 18. leta, in med nedoletnimi, ki še niso dopolnili 21. leta. Maloletni, t. j. otroci do izpolnjenega 14. leta, nimajo pod nobenim pogojem pravice narediti svoje oporoke na katerikoli način. Mladoletni v starosti od dopolnjenega 14. do dokončanega 18. leta, morajo veljavno za primer smrti razpolagati s svojo zapuščino le ustno, in sicer pred sodiščem. Sodišče se more s primernimi poizvedbami skušati prepričati, da se je izvršila ustna izjava poslednje volje prosto in s premislekom. Tako izjavo naredi sodišče v obliki zapisnika, v katerega je vse zapisati, kar je preiskava dognala. Osebe pod dovršenim 18. letom, morejo tudi pred notarjem enako ka-

kor pred sodiščem dati na zapisnik svojo poslednjo voljo in zadestuje v zapisniku navedba, da se je ustno narejena oporoka podala pri polni zavesti, ne da bi bilo pri tem kakega pritiska, goljufije ali zmote.

Vprašanje 21. Želim pridelovati čebulno seme in čebulk za domačo rabo in za prodaj. Kako naj ravnam s semensko čebulo in kako z dobljenim semenom? (I. K. v M.)

Odgovor: Za pridelovanje čebulnega semena je odbrati lepe in dobro razvite glave čebule, ki so popolnoma zdrave. Posadimo jih spomladi na dobro pripravljeno in močno zemljo, ki je bila leto prej gnojena. Zasedi jih je do vratu v zemljo in po 50 cm (pol metra) eno od druge narazen. Čebula požene po več semenskih stebel. Ko seme dozori, porežemo semenjske poganjke in jih posušimo, seme pa otepemo in očistimo. Na prostoru enega ara ali 100 štirjaških metrov lahko pridelamo 5 kg semena, ki postane po 3 leta kaljivo. Za vzgajanje čebulka posejemo v prihodnji spomladi meseca maja čebulno seme na široko na pripravljnih gredicah, kjer ga pustimo, da gosto izkali in raste. Do jeseni zrastejo čebulki, za dober lešnik debeli. V tem času se čebulek poruje in spravi čez zimo na suh prostor. Spomladi se čebulk posadi v razdalji 12 cm na dobro obdelano zemljo, ki je bila leto prej gnojena. Droben čebulek ima prednost pred debelim, ker ta uide rad v seme.

Vprašanje 22. Pri nas trpi oves rad zaradi prešnate sneti, vsled česar se pridelek močno zniža. Ali je kako sredstvo proti tej bolezni in kako je z njim postopati? (A. L. v K.)

Odgovor: Pri nas se nismo dosedaj dosti bojevali proti snetjavosti pri ovsu. Po češkem se pa uporabljajo razna sredstva proti tej bolezni. Dosedaj se je po zadnjih izkušnjah še najbolj obneslo namakanje ovsa v raztopini modre galice in v raztopini »germizana«. Ker je modra galica nevarna in bi lahko škodovala kaljivosti, je z njo zelo previdno ravnati. Za namakanje semenskega ovsa v galici je treba oves najprej v vodi izplakniti in potem le za par minut potopiti v raztopino modre galice. Navadno se vzame enoodstotna galica (na 100 litrov vode 1 kg modre galice) in se namoči seme le za 4 minute, nič več. Zato se priporoča novo sredstvo »germizan«. Na 100 litrov vode je vzeti pol kg germizana. V tej raztopini namakamo oves samo pol ure. Potrebno je, da začnemo tudi pri nas delati te poskuse z namakanjem semenskega ovsa, ker se godi tudi pri nas škoda, ki jo dela prešnata snet pri ovsu in pri ječmenu.

KMETIJSKE NOVICE.

Delovanje planinskega odbora v Radovljici. Seje planinskega odbora za politični okraj Radovljica, ki se je vršila 8. februarja t. l. ob 11. v Lescah, so se udeležili sledeči gg. odborniki in namestniki: Kavalar — Rateče, Soklič — Selo, Hodnik — Srednjavas, Jan — Podhom, Wester — Zagorice, Zemlja — Vrba, Cvenkelj — Ljubno in drugi. Načelnik g. Ažman je otvoril sejo, pozdravil navzoče, med njimi tudi okr. ekonom g. Suštiča. V svojem govoru je povdarjal, da je namen seje strogo gospodarskega značaja. Vprašanje povečanja planin zahteva nujne rešitve, ki jo dosežemo le s skupnim nastopom vseh interesentov. Brez razširjenja planinskih pašnikov z izsekanjem gozdov se živinoreja v radovljiškem in kranjskem okraju ne more dvigniti. — Okrajni ekonom je prečital došle predloge in želje občin v stvari povečanja in izboljšanja planinskih paš-

nikov. Te predloge so doposlali: Resman za vas Gorico, Kenda za Zagorico, Zeleče, Grad in Mlino, Dolžan za Radovljico, Toman za Predtrg, Soklič za Bl. Selo in Kupljenik, Rozman za Bitnje, Lepence in Log, Hodnik za Staro Fužino, Studor, Srednjovas, Češnjico in Koprivnik, zastopnik za vas Lipnico in Zark za Lesce. Ti predlogi so se vzeli na znanje. Ostale občine se ponovno pozovejo, da v tem vprašanju izrazijo svoje želje. Tekom 14 dni se naj seja zopet skliče, da se to vprašanje končno reši. — Vprašanje o pašni zadrugi za cel pol. okraj Radovljica se je sicer razpravljalo, toda ni se prišlo do zaključka. — Zborovalci so z zanimanjem razpravljali o zavarovanju goveje živine ter sklenili, da naj okr. ekonom pripravi vse potrebno za ustanovitev take zavarovalnice. Ko bodo vse predpriprave za ustanovitev take organ. dovršene, se skliče ustanovni občni zbor. — G. Jan predlaga, da naj planinski odbor in živinorejski odsek skupno delujeta za uspešno rešitev vseh vprašanj, ki se tičejo živinoreje. Planinskemu odboru se tudi naroča, da skuša pri merodajnih činiteljih doseči večji kredit za planinski fond. Planinski odbor naj stopi v stike tudi s šumsko upravo, ki naj pouči svoje zunaj nastavljene organe, da nam v planinskem vprašanju gredo na roko. Živinorejci zahtevajo namreč samo to, kar jim je za njih živinorejo neobhodno potrebno, ne da bi pri tem hoteli oškodovati gozde. Prošnji občine Boh. Bistrica, da se imenuje njen kvalificirani zastopnik v planinski odbor, ni mogoče ugoditi. Ta odbor se namreč po zakonu ne more razširiti, pač pa se dovoli občinam, ki še nimajo zastopnika v tem odboru, da ga imenujejo. Ti zastopniki bodo imeli le posvetovalen glas. Pač pa bo odbor njih navsote in želje po možnosti upošteval. Imena teh zastopnikov se naj naznanijo okr. ekonomu, da jih bo mogoče povabiti k sejam. S tem je bil dnevni red izčrpan in g. načelnik Ažman se še enkrat zahvali zborovalcem za udeležbo in zaključi to dobro uspelo zborovanje.

Sadjarsko in vrtnarsko društvo je na občnem zboru dne 2. februarja t. l. izvolilo sledeči odbor: Predsednikom je bil izvoljen kmetijski svetnik Rohrman, prvim podpredsednikom kmetijski svetnik Belle in drugim podpredsednikom višji sadjarski nadzornik Humek. V glavni odbor so bili izvoljeni nadzornik Črnagoj, restavrater Dolničar, vrtnarski velepodjetnik Džamonja (Maribor), trgovski vrtnar Jerant, viš. klet. nadzornik Gombač, višj. sadjarski nadzornik Goričan (Celje), botanični vrtnar Juvan, tajnik inž. Lah, šolski vodja Levstik (Celje), strokovni učitelj Priol (Maribor), vet. nadzornik Rebek, kmet. svetnik Skalicky (Grm), nadzornik A. Škulj, ravnatelj Štrekelj (Maribor), prof. Josip Verbič, kmetijski svetnik Trampuš, ravnatelj Zmave (Maribor).

Izvoz iz Slovenije. Izvoz zaklane živine, ki je nekaj časa miroval, je ponovno oživel. Zaklana živina se izvažata najbolj v Italijo. Istotako gre precej mleka iz Slovenije v Avstrijo. Izvažata ga Gospodarska zveza v Ljubljani. Zadnje dni je nastalo s strani Italije mnogo povpraševanja po semeskem fižolu in krompirju. Vse kaže, da se bo razvil znaten izvoz. Izvoz lesa se vrši v velikih množinah. Preko Jesenic gredo dnevno številni vagoni rezanega in tesanega lesa v Italijo. Nekaj drv za kurjavo gre v Švico.

Kmetijski pouk po deželi: Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca marca t. l. sledeče poučne tečaje in predavanja, in sicer **2. in 3. marca:** v Predosljah; **4. marca:** v Doboveu, v Kresnicah pri

Litiji, v Savi pri Litiji, v Loki pri Mengšu, v Raki pri Krškem, v Zeljnah, okraj Kočevje, v Planini pri Rakeku, v Konjicah, v Razboru pri Slovenjgradu, v Šmartnem v Rožni dolini; **11. marca:** v Sodražici, v Loškem potoku, v Št. Lovrencu ob Temenici, v Dobrniču, v Begunjah pri Lescah, v Krtini pri Dobu, v Mali gori, okraj Kočevje, v Cerknici, v Begunjah pri Cerknici, v Zalem Logu, okraj Kranj, v Selcah, v Zicah, v Velenju, v Št. Janžu pri Sp. Dravogradu; **12. marca:** v Samožanih; **13. marca:** v Runču; **15. marca:** v Beli cerkvi, pri Sv. Petru, v Medvedjem Selu.

DRUŽBENE VESTI.

Sotrudništvo pri uredništvu »Kmetovalec« je z današnjo številko prevzel kmetijski svetnik V. Rohrman.

† **Matija Wieltschnig.** V Kamniku je umrl 18. februarja upokojeni ravnatelj veleposestva baronice Irene Apfaltrern na Križu, ki je bil dolgoletni član naše družbe. Pokojni je bil priznana dober kmetijski veščak in je vodil s tako lepim uspehom ondoto graščinsko gospodarstvo, da je veljala ta graščina izmed najbolj urejenih in najbolj oskrbovanih v bivši Kranjski. Za svoje zasluge je bil svojčas tudi odlikovan.

† **Ivan Žark.** V Lescah je dne 13. februarja nenadoma preminul posetnik Ivan Žark, dolgoletni odbornik konjerejskega odseka Kmetijske družbe. Pokojnik je bil na Gorenjskem splošno znan in je užival poseben ugled kot izvrsten konjerejec, ki si je stekel nevenljivih zaslug za zboljšanje konjereje na Gorenjskem. V Lescah je bil ponovno izvoljen za župana, kateri posel je tako vestno opravljal, kakor malokateri njegovih tovarišev. — Naj mu bo ohranjen trajen spomin! Naj v miru počiva!

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo. SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnjstva, da pravočasno (t. l. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalec“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijske družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Ambrus, v nedeljo, 18. marca 1923. ob treh popoldne v prostoru Ivana Šinkovca v Ambrusu št. 12;

Gornja Ponikva, v nedeljo, 25. marca 1923. ob poldevetih zjutraj v sobi bralnega društva na Gornji Ponikvi;

Polenshak, v nedeljo, 25. mar. 1923. po prvi sv. maši v šoli;

Rovte, v nedeljo, 18. marca 1923. ob treh popoldne v občinski pisarni;

Stari trg pri Rakeku, v nedeljo, 25. marca 1923. po prvi sv. maši v dvorani konsumnega društva v Starem trgu;

Sv. Marko niže Ptuja, v nedeljo, 18. marca 1923. po rani sv. maši v šoli;

Sv. Martin ob Paki, v nedeljo, 25. marca 1923. takoj po po prvi sv. maši v stari šoli pri Sv. Martinu ob Paki;

Veržej, v nedeljo, 25. marca 1923. ob osmih zjutraj v gostilni g. Alojzija Seršena;

Zdole, v nedeljo, 8. aprila 1923. ob devetih dopoldne v občinski pisarni.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po naslednjih cenah: Inserat na pol strani 400 D. na $\frac{1}{4}$ strani 200 D. na $\frac{1}{8}$ strani 100 D. na $\frac{1}{16}$ strani 65 D. na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v „Maib naznanilih“ stane 25 parv, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 4. Ljubljana, 28. februarja 1923. Letnik XL.

Kmetijska družba za Slovenijo in za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

Semensko deteljo, nemško lucerno kakor tudi domačo, oddaja družba svojim udom. Oddaja samo najskrbneje čiščeno seme, ki je preiskano po državnem preizkuševališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg so opremljene z izvirnimi plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljatve prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezpredeničnosti.

V zalogi so naslednje vrste semenske detelje in trave:

črna ali domača detelja	38.—	Din za kg
lucerna ali nemška detelja	36.—	„ „ „
pokončna stoklasa	15.—	„ „ „
laška ljulka	20.—	„ „ „
angleška ljulka	20.—	„ „ „
trava mešanica	18.—	„ „ „

Semenska pesa in sicer:

Eckendorfer, rdeča in rumena po Din 20.— za kg.
Mamut, rdeč in rumen po Din 20.— za kg.
Seme je pristno severno-nemško blago od svetovnoznane vzgojevalca Metteja iz Quedlinburga v Severni Nemčiji.

Semenska pšenica se oddaja v vrečah po 80 kg po Din 6 za kg z vrečami vred.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonkih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik, 18–20% po Din 260.— za 100 kg franco vreče.

Kalijeva sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 150.— za 100 kilogramov.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260.— za 100 kg z vrečami.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 210.— za 100 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160.— za 100 kg.

Thomasova žlindra razprodana.

Krmila:

Lanene tropine po Din 6.— za kg.

Orehove tropine, vsebuječe 42% beljakovin in maščobe po Din 6 za kilogram z vrečami. Vreče po 75 kg.

Osušeni rezki sladkorne pese po Din 3:50 za kilogram z vrečami vred.

Poklajno apno v izvirnih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram, v manjših množinah po Din 7.— kilogram.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8.— za kg, na drobno Din 8:50 za kg.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Vinski eponit po Din 70.— za kg. Poština posebej.

Gumijevе plošče (skiopeke) za trtne škropilnice po Din 10.— komad.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po Din 12:50 1 kg v posodi kupca.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po Din 7 za 1 kg.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnic po 5 kg Din 35 brez poštine.

Trtne škropilnice so zopet v zalogi po Din 500.— za komad.

Urania zelenilo je došlo in se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštine.

Gnojenje z enim samim gnojilom ni uspešno. Gnojite z vsemi tremi gnojili: dušikom, kalijem in fosforovo kislino.

Žveplo, dvojno rafinirano, po Din 6.— za kg.
 Žveplovniki, ročni po Din 80.— za komad.
 Žveplovni trakovi na asbestu za žvepljanje sodov,
 najboljši, brez arzena po Din 16.— kilogram.
 Zelatina za čiščenje vina po Din 45.— kilogram.

Razne kmetijske potrebsčine:

Trokarji št. 1323 za govedo po Din 50.—.
 Trokarji št. 1293 za ovce po Din 40.—.
 Mlečne cevi št. 3561 po Din 7.—.
 Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—.
 Požiralnikove cevi št. 3455 po Din 160.—.
 Požiralnikove cevi št. 3457 z gobčnim lesom po
 Din 100.—.
 Telečji napajalniki po Din 100.—.
 Gumijevi seski po Din 15.—.

Antiaviv v varstvo setev pšenice, turščice, graha,
 grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen
 vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd.,
 je zopet došel in se dobi v zaklopnicah po osminko kilo-
 grama za 10 Din, 50 gramov za 6-25 dinarjev.

Uspulum, sredstvo za razkuženje semena, v za-
 klopnicah po 1/4 kg po Din 35.— za komad.

Emajlna posoda. Prva pošiljatev te posode je došla
 in se prodaja po naslednjih cenah:

Lonci, z 1/2 l vsebine po Din 8.—; 1/3 l vsebine po Din 10.—; 1/10 l
 vsebine po Din 12.—; 1 l vsebine po Din 14.—, (18.50); 1 1/2 l vsebine po
 Din 18.—, (23.—); 2 1/2 l vsebine po Din 22.—, (27.50); 3 1/2 l vsebine po
 Din 27.—, (33.—).
 Kozlice, z 1 1/4 l vsebine po Din 14.—, (19.50); 1 1/2 l vsebine po Din

18.—, (24.—), 2 1/2 l vsebine po Din 20.—, (27.—); 4 l vsebine po Din 36.—,
 (48.—); 8 l vsebine po Din 40.—, (54.—).
 Ponve po Din 17.—, (22.50); 21.—, (27.—) in 23.—, (30.—).
 Cene v oglepaju se razumejo s pokrovmi vred.
 Skafi, z 45 cm premera Din 80.—; z 50 cm premera Din 90.— za komad.
 Vedrice po Din 45.— za komad.
 Zajemalke po Din 9.— in Din 10.— za komad.
 Penovke po Din 11.— in Din 14.— za komad.
 Podružnice, ki hočejo naročiti večjo množino te posode, naj pošljejo
 svojega zastopnika, ki mora osebno izbrati in prevzeti blago. Na pismena
 naročila se ne bo pošiljalo.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Mlatilnice, za ročni in gepeljni pogon po Din 2200
 za komad.

Slamoreznice, po Din 1500.— za komad.

Plužni trupi AW 5 po Din 225.—.
 Brane, V a po Din 455.— za komad.
 Vinogradniški plugi od Din 205.— do 370 za komad.
 Ročni okopovalniki po Din 280.—.
 Travniške brane, 47 kg A 2 po Din 500.— komad! A 3 57 kg po
 Din 600.—; B 2 55 kg po Din 600.— komad.
 Obračalni plugi UW 7 po Din 700.— za komad.
 Obračalni plugi UW 9 po Din 800 za komad.
 Podzemni plugi po Din 400.— za komad.
 Lemeži za plug D 8 MN po Din 25.— za komad.
 Lemeži za plug D 7 MN po Din 25.— za komad.
 Lemeži za plug UW 7 po Din 50.— za par.
 Piazl (Sohlen) za pluge po Din 10.— za komad.
 Posnemalni Jubilea za 50 l po Din 625.—; za 75 l po Din 700.—, 100 l
 po Din 1250.—; 125 l po Din 1800.—; 150 l po Din 1500.— komad.
 Stroji za izdelavo surovega masla C Gr 3 po Din 500.— komad.

Orodje. Družba je prejela in ima v zalogi sledeče
 orodje:

Vile gnojne, s 3 roglji po Din 10.—; s 4 roglji po Din 13.— za komad.
 Grablje železne, 10 zobne po Din 9.—; 12 zobne po Din 11.—; 14-
 zobne po Din 13.—; 1. bne po Din 15.— za komad.
 Škarje za trte št. 37 a po Din 20.—; št. 45 po Din 22.—; št. 116 po
 Din 20.— za komad.
 Vrtna žage po Din 15.— za komad.

Lahko nagnenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost? Bolečine olajša in naredi telo odporno masiranje in umiva-
 nje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum
 že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali ena
 specijalna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specijalnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplatka razpošilja: lekarnar
 EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzafluid št. 333, Hrvatsko.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v
 denarju ali znakmah najmanj pa skupaj Din. 6.—
 sicer se naznanila ne objavijo.
 Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Lepo domače platno izredno trpežno iz
 lanene prele izdelane
 najceneje tkalnica „KROSNA“, Ljubljana, Zrin-
 skega cesta 6 (nasproti cerkve sv. Jožefa.) Spre-
 ema tudi laneno prejo v tkanje. Zamenjaj platno
 za predivo. Na zahrevo pošilja vzorce.

Vrtnarskega vajenca sprejme v kakoli
 državna kmetijska
 šola na Grmu pri Novem mestu. Bižije po-
 zole se izve pri ravniateljstvu.

7 ovac in 1 ovna velike pasme ima na
 prodaj veleposesutek
 Josip Lenarčič, Verd pri Vrhniki. Cena po do-
 govoru.

Obračalni stroj za seno, z vilami, sta-
 rciša, rabljen, v dobrem
 stanju se zaradi nabave novega stroja ugodno
 proda. Kance si mora stroj ogledati. Fran Ma-
 lišak, Grm pri Novem mestu.

Pušpan! Rad, opazitive vrta, imam naprodaj
 večjo množino lepega vrtnega puš-
 panja 25 cm visokega. Cena po dogovoru, Si-
 men Balob, Moste 3, Zirovnica. (Gorenjsko.)

Vsled spre-
 membe toka **prodam motor** v jako dobrem
 stanju, z 200
 Volt, 18:5 Amp., 1220 obrati in 4:2 HP. Cena po
 dogovoru pri Boštjani Jager, pos. in gostilničar
 v Trbovljah.

Kmetijski mladenič 30 let star, prične
 zunanost, z 1 milio-
 nom premoženja se želi priženiti k deklari ali
 vdovi, ki bi imela večje gospodarstvo. Ponudbe
 na upravo „Kmetovalca“.

Oskrbnik-ekonom v vseh panogah kme-
 tija strokovno in
 praktično popolnoma izvežban želi mesta na ka-
 kum veleposesstvu v Sloveniji, Prekmurju in tudi
 na Hrvaškem. Želim stalne službe. Nastop takoi.
 Noslov pove uprava tega lista.

Drevesca naprodaj, kakor divji kostani
 in vse vrste sadnih
 drevesc požlahtnjenih z najboljšimi vrstami, tudi
 labolčne divjake. Cena po dogovoru pismeno ali
 usmeno. Naslov: Jakob Pintar, sadjariec pri
 Sv. Tomažu, p. Škofja Loka, (Gorenjsko).

Pravo semensko grahoro

za zeleno krmno in vsa druga poljska in vrtna
 semena priporoča Josip Urbančič, trgovina s se-
 menem v Ljubljani, nasproti hotela Union.

Gospodarski oskrbnik

oženjen, več v vseh gospodarskih panogah z do-
 bro prakso, išče primerno mesto. Ponudbe spre-
 jema Ivan Stampar, Sv. Tomaž pri Ormožu.

Cepljene trte

najbolj rodovitnih vrst na Roparja Portalis, vro-
 daja Franc Zelenko, trtnar, Kucmanci, Sv. To-
 maž pri Ormožu.

Rabljeno pocinkano bodočo žico
 po Din 5 za 1 kg madi tvrdka Levstek & Oblak,
 Rakek.

Sodarske pomočnike in vajence

sprejme pri polni oskrbi v hiši Franjo Repič,
 sodarski moister, Ljubljana, Trnovo.

Prodaj večjo množino redilne pese, Fran
 Lovše, Ljubljana.

Ovčjo volno

striženo na živih ovcah, kupuje po največji dnevni
 ceni vsako množino Vinko Crnilec, ročno ple-
 enje volnenih jopic, Naklo pri Kranju.

Naš cenik semen je izšel in ga pošljemo
 na zahtevo zastopni. SE-
 VER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

2000 breskovich drevesc

je naprodaj. Drevesca so eno- in dveletna, lepo
 vkoreninjena. Prvovrstna, nad 1 m visoka po 5
 Din, drugovrstna nad 80 cm visoka po 3 Din, tre-
 ticvrstna po 2 Din. Breskve so lepe dolenske
 mešane vrste. Naroči naj se najmanj 25 drevesc,
 ki se razpošiljajo v zabojih. Zaboj se računani po
 lastni ceni. Razpošiljalo se bo začetkom sulca
 proti povzetju po pošti ali železnici. — Naročila
 sprejema Anton Žagar, Besnica 25, p. Hrušica pri
 Ljubljani.

ANDREJ OSET — Maribor

Aleksandrova cesta 57. — Telefon št. 88.
 trgovina sena, slame, krompirja, žizola, s
 drvami žitom in drugimi deželnimi pridejki.
 B r z o j a v i: Andrej Oset, Maribor.

Hlode, gojzdove, trame, de- ske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana,
 Kralja Petra trg št. 8 pred sodnico. Pla-
 čevalo se največje dnevne cene

Korenje in repo

za prašiče prodaj Alojzij Bizjak, Dovsko, pošta
 Dol pri Ljubljani.

Smrekovich sadik imam za oddati večjo
 množino. Velikost od 5
 do 25 cm. Cena po dogovoru. Blaž Lukan, pos.,
 Zasip 2, p. Bled, (Gorenjsko.)

Ze rabljene

cilindre in elevatorje

prodaj Janez Stele, Zalog pri Marjapolje.

Dve kravi

sinodolske pasme, ena 8 in pol meseca ena 5
 mesecev stara, brehi sta naprodaj pri Jožef Lav-
 rič, Vič št. 44.

Valilne stroje

kompletne pe-
 rutinske dvo-
 re kot glavni ali
 stranski zašlu-
 žek urejuje po
 strokovnjakih
 znana tvornica
 valilnih strojev

NICKERL & CO Inzersdorf
 bei Wien

Cen'ki zastoj. Ilustrovan katalog nK 2000

Imaš ti solnične pege, zajedavee, nabore, ogerce?

Uporabljaljaj Elza obrazno pomado!

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?

Uporabljaljaj Elza obrazno pomado!

Ali so ti roke in obraz občutljivi v zimi in vetru?

Uporabl. Elza lilijno-mlečno milo!

Ali že iš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

Uporabl. Elza lilijno-mlečno milo!

Ali se toliš na izpadanju las, prhuta in osivelost?

Uporabl. Elza pomado za rast las!

Ali želiš bujne mehke in lepe lase?

Uporabl. Elza pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep? Ali hočeš biti povsod rad viden? Ali hočeš da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poskusi prave Fellerjeve Elza preparate in kmalu bodeš rekel tudi ti kakor vsi:

TO JE ONO PRAVO?

Iščič v vseh poslovnica samo prave Elza preparate od lekarnarja Feller. Naročič naravnost, tako stane s pakovanjem in poštnino, če denar naprej ali po povzetju: 2 velika porcelanasta lončka Elza-obrazne pomade 25 Din., 2 velika porcelanasta lončka Elza-pomade za rast las 25 Din., 4 velike kose Elza lilijnega mlečnega mila 35 Din.

Kot primot: Elza-obličje zoper kurja očesa 2 Din in 3 Din; Elza-mentolni črtuiki 4 Din; Elza-ospalni prašek 3 Din; Elza-ribje olje 20 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-košonska voda 15 Din; Elza-šumski mrtis za sobo 15 Din; Glycerin 4 Din in 15 Din; Lysol, Lysofo. m 12 Din; Kineški čaj od 1 Din dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 Din; Elza-mrečni prašek 7 Din; strup za podgane in miši 7 Din. Za primot se pakovanje in pošt. pos. računa.

Na te cene se računa sedaj 5% doplatka. — Naročilna pisma adresirati na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg št. 333, Hrvatsko.

Ena l stekl. Elzafluida nadomešča

3 steklenice francoskega žganja!

Vsebina to naredi!

Sestava Fellerjevega Elzafluida iz najmočnejših esencev zdravih zelšč, evelja, korenin in listja z najfinjšim destilatom žganja je že čez 25 let vzrok zahval osti nebrojnih ljudi v vseh delih sveta, ker jim kakor dober prijatelj v težkih dneh prežene bolečine. Imate bolečine v udih? V hrbtu? Zobobol? Nabad? Ste slabi, prenapeti, izmučeni in preveč občutljivi? Želite dober kosmetikum za zobe, zobno meso, lice, glavo? Ali želite v vseh priložnostih imeti zanesljivo sredstvo v hiši? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Kmalu bodeš rekel tudi vi:

To je najboljšje kar sem kdaj okušal!

Je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje in najboljšje sredstvo te vrste! V vseh dotičnih poslovnica zahtevajte samo pravi Elzafluid od lekarnarja Feller. S pakovanjem in poštnino stane, če denar naprej ali po povzetju: 3 dvojnatih ali 1 specialna steklenica 24 din, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice 84 din, 24 dvojnatih ali 8 specialnih steklenic 146 din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev.

Blagostanje in napredek kmetovalca zavisi od njegovega znanja in umnosti.

Kmetovalec, ki se skuša poučiti, kako je treba delo pri kmetijstvu boljše izvajati, ta svoje žetve in pridelke lahko podvoji

Pri tem njegovem stremljenju po boljšanju svojega gospodarstva, mu nudi svojo pomoč

Delegacija proizvajalcev čilskega solitra

Miloša Velikog ulica v Beogradu,

ki vsakemu kmetovalcu nudi knjižice o umnem obdelovanju zemlje, o uspešnem gnojenju naših najvažnejših kulturnih rastlin, o pravilni uporabi hlevskega in umetnega gnoja.

Vse knjižice in letake, ki jih je Delegacija izdala, dobi lahko vsak kmetovalec brezplačno od Delegacije ali od Kmetijske družbe v Ljubljani.

Vsakovrstni vozovi

združenih obrtnikov

stalno v zalogi pri **Martin Mali**

sedlarju in ličarju avtomobilov v

DOMŽALAH.

Vsako prvo in tretjo srečo v mesecu v Ljubljani na Ambroževem trgu (St. Petrski most.) Sprejemajo se popravila in v zameno.

Kmetska posojilnica

Ijubljanske okolice v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

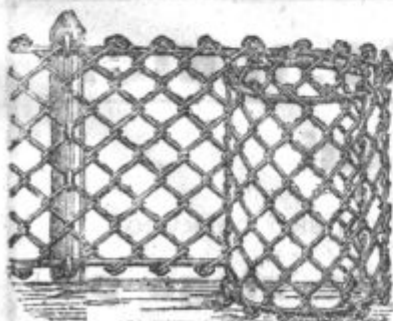
Obrestuje hranilne vloge po 5% (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

Lične in cenene žične mreže

pletene s stojem iz najbolje v ognju počinkane žice: a OGRAJE VRTOV IN DREVESNIC, vsakovrstne ŽIČNE TKANINE iz železne, počinkane in medene žice za STROJE, MLINE IN OKNA, ELASTIČNE POS. ELNE MREŽE iz galvanzirane žice na lesenem okvirju v različnih velikostih, raznovr. ton SITA, REŠETA in razne LESENE IZDELKE (sub. robo) za hišno in kuhinjsko uporabo izdeluje in dobavlja po najnižjih dnevnih cenah:

EVGEN IVANC, Sodružica Slovenija.

tovarna žičnih tkanin in pleten, trgovina s sitarskim in lesnim blagom

Zahtevajte ponudbe in ilustrirani cenik brezplačno!

Kaka setva, taka žetva!

Zanesljivo

SEME

se dobi pri

'Vrt' Džamonja in drugovi
družba z o. z.

Maribor — Čopova ulica

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tannin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON RANC
Ljubljana, Židovska ulica 1.

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istoram sprejemajo se v to stroko spadajoča posredstva.

Solidno delo!

Cene zmerni Točna postrežba!

KOSE

prima avstrijski produkt, i

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d.
Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“

Iv. Jax in sin
Ljubljana.

Gospodarska zveza

šivalni stroji in stroji pletenja

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linca, ustanovljena l. 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji

„A D L E R“

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvotovarn:

DÜRKOPP, STYRIA, WAPPENRAD
10 letne garancije.

„Gospodarska navodila“

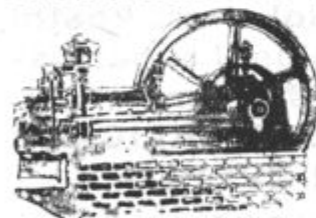
ponatisi iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 1 Dinar.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati. (Zadostuje če imenujete samo tekoče številke od navodil.)

1. Požrjenle vina ali sadjeveca.
2. Riavenje vina.
7. Gnojenje vinogradov z največimi umetnimi gnojili.
8. Kako se iz gnilega grozda napravi dobro vino.
9. Čiste drože in njih raba v kletarstvu.
13. Vzroki neplodnosti pri govedih.
15. Sluzavost ali vlačljivost vina.
18. Krmiljenje z oljnimi tropinami.
20. Čiščenje in precejanje vina.
25. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
27. O bistvu alkoholnega vina (kipenja).
29. Vnetje vimena ali volčič na vimena.
36. Nova naredba glede zvrščevanja rezarstva.
37. Kislost (kisloba) in razkisanje vina.
41. Močno krmilo „riba moka“ za rast in pitanje prašičev.
43. Dolžnost vzdrževanja ograj pred živino, ki se pase.
44. Napanjanje govedi.
46. Bradavice (gobe) pri živini.
50. Izdelovanje mila za dom.
51. Zdravljenje kužnih bolezni s cepenjem (Rdečica).
54. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
56. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
59. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
60. Kako se obnavljajo in popravljuje meje?
62. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
63. Garje pri konjih.
64. Apneni dušik.
66. Dušik in okus vina po žveplu.
68. Tobak. Pridelovanje in zakonski predpisi.
69. Sečni kupni pri živalih.
70. O prijavi sekanja v gozdih.
71. Kisanje in ciklanje vina.
72. Trošarina na vino.
73. Precejanje in filtriranje vina.
74. Glodanje lesa po goveji živini.
75. Dve najni nalogi naše živinoreje.
76. Sredstva za pokončevanje škodljivih rastlin in živali.
77. Škoda, povzročena po lovcih in divjačini.
78. Moderno zatiranje živalskih kužnih in nalezljivih bolezni.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslovičitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tovarnic „Welsla“.

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema

primerne inserate

po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti „Kmetovalec“ izhaja dvakrat mesečno v 30 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

KORANIT

je vendar najboljša in najcenejša streha. Je pravi zajamčeno pristni azbestni-škriľ in ne rabi nikdar popravila.

Ponudbe in proračune pošlje:

Fran Hočevar

ŽIROVNICA, — Moste — Gorenjsko.

VABILO na

III. občni zbor

Kmetske hranilnice in posojilnice v Št. Jerneju na Dolenjskem, registrirane zadruga z neomejeno zavezo, ki se vrši v ponedeljek dne 19. marca 1923, ob pol 9 uri dopoldne v prostorih Kmečke hranilnice.

DNEVNI RED:

1. Čitanje revizijskega poročila za leto 1921.
2. Poročilo načelstva o 3 letnem delovanju.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Št. Jernej, dne 24. svečana 1923.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge po

5%

